

Fiscale experts: DNB dringt banken de rol van belastinginspecteur op

➤ DNB wil dat bank oordeelt over belastinggedrag klant

➤ Bank zal snel veilige kant kiezen en client afwijzen

➤ Dat leidt volgens experts tot rechtsonzekerheid

Laurens Berentsen
Amsterdam

Bedrijf A breidt uit in het buitenland. Om niet te worden verrast, vraagt A van tevoren zekerheid van de Belastingdienst over wat de buitenlandse expansie betekent voor zijn fiscale verplichtingen in Nederland.

Die zekerheid krijgt het in de vorm van een zogeheten ruling. Maar ondanks deze afspraak met de fiscus wijst huisbankier ABN Amro, ING of Rabobank klant A de deur. De bank wil zijn vingers niet branden aan de fiscale structuur die A heeft gekozen, ook al heeft die de zegen gekregen van de Belastingdienst.

Deze op het eerste oog merkwaardige situatie is in de toekomst allerminst denkbeeldig, zegt Ronald Hein, onderzoeker en docent aan het Fiscal Institute van Tilburg University. Hein schreef in het Weekblad Fiscaal Recht een kritisch artikel over hoe banken volgens De Nederlandsche Bank moeten omgaan met belastingrisico's bij hun klanten.

De fiscalist reageerde op een conceptnota met *good practices*, die DNB in juli nauwelijks gewijzigd in definitieve vorm publiceerde onder de titel 'Good practices, fiscale integriteitsrisico's bij cliënten van banken'.

'Banken zijn geen belastinginspecteurs, laat staan belastingrechters', aldus Hein in het vakblad. 'Bij lezing van het consultatiedocument komt de vraag op of DNB dit ook zo ziet.'

Bedrijven zoals A zullen minder snel nieuwe investeringen doen als zij met hun fiscale plan niet alleen bij de Belastingdienst langs moeten maar ook bij hun huisbankier, waarschuwt hoogleraar belastingrecht Hans van den Hurk naar aanleiding van de DNB-publicatie. Volgens de rechtsgeleerde aan de Universiteit Maastricht, die ook zelfstandig belastingadviseur is, overschrijdt de toezichthouder zijn taak door banken op te dragen legaal belastinggedrag van klanten te onderzoeken.

ONGESCHREVEN REGELS

'DNB laat zich leiden door de maatschappelijke en politieke verontwaardiging over belastingontwijking en geeft daar een eigen invulling aan', zegt Van den Hurk. 'Dat is begrijpelijk, maar onwenselijk, omdat de rechtszekerheid voor cliënten in het gedrang komt. Bedrijven weten niet waar zij aan toe zijn als er ongeschreven regels zijn waaraan banken moeten voldoen.'

Het laat zich raden dat DNB een andere kijk op de zaak heeft. De toezichthouder zegt dat de notitie een handreiking is voor banken bij het nakomen van hun wettelijke plicht. Als poortwachters van het financiële stelsel moeten zij wassen, financiering van terrorisme en belastingontduiking helpen bestrijden.

Daartoe moeten banken ook weten in hoeverre hun klanten belasting ontwijken, stelt DNB, ook al is dat legaal. Want wat eerst op ontwijking lijkt, kan later ontduiking blijken te zijn. Die scheids-

lijn is dun en breekbaar, aldus een schriftelijke reactie. Bovendien kan het vertrouwen in de sector worden geschaad als banken meewerken aan agressieve taksplanning. De toezichthouder wil dat banken rekening houden met dit risico.

Sommige banken hebben flinke stappen gezet om belastingrisico's bij klanten in beeld te krijgen, aldus DNB. Deze *good practices* dienen als voorbeeld voor collega-banken waar de fiscale integriteitsbewaking nog in de kinderschoenen staat. Banken beslissen volgens de toezichthouder uiteindelijk zelf hoeveel risico zij willen lopen na de onthullingen van de Lux Leaks en de Panama Papers.

Maar vrijblijvend is die beslissing niet, erkent de centrale bank. Hoge risico's betekenen ook hogere kosten om die te beheersen. In de vorm van gekwalificeerd personeel. Maar ook op de balans. Want banken die fiscaal grotere risico's lopen bij hun klanten, moeten zich daarvoor navenant financieel indekken.

Volgens de belastingexperts hebben banken weinig te kiezen. 'Ze kunnen de visie van DNB niet negeren, want die controleert hoe de *good practices* worden toegepast', zegt Hein. Bovendien weet DNB drommels goed dat banken sinds de financiële crisis geen potten meer kunnen breken. De Tilburgse onderzoeker noemt het in dit verband 'hooghartig' dat de toezichthouder nauwelijks iets

heeft gedaan met de kritiek die naar voren kwam in de raadpleging over de *good practices*. 'DNB kan zich dit permitteren, omdat de banken toch wel meelopen.'

CONCURRENTIENADEEL

Het gevolg is dat bankiers standaard veel fiscale informatie van hun klanten moeten opvragen, aldus Hein. *Good practices* zijn volgens hem welkom, maar DNB is doorgeschoten. Hij verwacht veel overlast voor particulieren en bedrijven. Afgezien daarvan betekent het volgens de fiscalist nogal wat om door een bank te worden geweigerd: 'Het is confronterend voor wie volkomen legitiem handelt en aan veel integriteitseisen voldoet, om te horen: wij willen u niet als klant.'

Van den Hurk verwacht dat banken voor zekerheid kiezen: 'Als ze fiscale structuren van bedrijven die in meerdere landen actief zijn niet snappen, zullen ze aan de veilige kant gaan zitten en zeggen: we doen het maar niet. Financieringen van investeringen gaan dan niet door.'

Of Nederlandse bedrijven zoeken over de grens naar geld, vult Hein aan. Want hij kent geen buitenlandse voorbeelden van toezichthouders die vergelijkbare aanbevelingen hebben gedaan voor fiscale integriteitsrisico's als DNB. Zo bezorgt de toezichthouder Nederland een concurrentienadeel, aldus de fiscalist.

DNB onthoudt zich van commentaar op maatregelen van collega-toezichthouders. Maar de alertheid op belastingontwijking en de fiscale transparantie die banken van hun klanten verlangen, sluiten volgens de centrale bank nauw aan bij de nieuwe eisen die internationaal worden gesteld. Ook in andere landen wordt steeds meer gedaan om grip te krijgen op fiscale risico's, aldus DNB.

'Het is confronterend als iemand volkomen legitiem handelt en toch door een bank wordt afgewezen'

DNB-gebouw in Amsterdam. De toezichthouder zegt dat banken moeten weten in hoeverre klanten belasting ontwijken, zelfs als dat legaal is.

BLOOMBERG